ГРОДЗЕНСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН РЭКТАРАТА, ПАРТКОМА, ПРАФКОМАЎ, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА ГРОДЗЕНСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ

№ 23 (147) 16 кастрычніка 1990 года

ЗВАРОТ

НАРОДНЫХ ДЭПУТАТАЎ ГРОДЗЕНСКАГА ГАРАДСКОГА САВЕТА ДА ЖЫХАРОЎ Г. ГРОДНА

Мы, народныя дэпутаты Гродзенскага гарадскога Савета, звяртаемся да вас у гэты складаны час. У горадзе назіраецца востры дэфіцыт тавараў народнага спажывання, марудна вырашаюцца праблемы жылля, здароўя. Патрабуюць таксама свайго вырашэння пытанні культуры, адукацыі, камунальнай гаспадаркі. Многае ў ажыццяўленні гэтых праблем залежыць ад дэпутацкага корпуса, і, у першую чаргу, ад дэпутатаў гарадскога Савета. Ва ўмовах вострага дэфіцыту прамысловых і харчовых тавараў на 3-й сесіі гарадскога Савета народных дэпутатаў 21-га склікання прыняты шэраг рашэнняў, накіраваных на стабілізацыю спажывецкага рынку ў астатні час бягучага года і на 1991 год.

Прымаючы гэтыя адказныя рашэнні, дэпутацкі корпус гарадскога Савета просіць вашага даверу і падтрымкі. Мы заклікаем вас, паважаныя гродзенцы, устрымацца ад правядзення забастовак, мітынгаў, іншых акцый, якія могуць толькі яшчэ больш узмацніць грамадска-палітычнае, сацыяльна-эканамічнае становішча і прывесці да непрадказальнай сітуацыі ў горадзе.

Мы за здаровую і канструктыўную крытыку Саветаў, іх органаў і заклікаем вас, паважаныя гродзенцы, пакласці канец нагнятанню нездаровай атмасферы ў горадзе ва ўмовах нестабільнасці ў краіне, якая мацнее з кожным днём. Мы просім вас пэўнымі справамі садзейнічаць прадухіленню эканамічнага і палітычнага хаосу. Мы просім гараджан аказаць дзейсную дапамогу ў забеспячэнні горада бульбай, гароднінай і другой сельскагаспадарчай прадукцыяй. Ваша дапамога гораду, ваш давер гарадскому Савету будуць садзейнічаць стабілізацыі палітычнага і сацыяльна-эканамічнага становішча ў нялёгкі час пераходу да рынычнай эканомікі.

Зварот прыняты на 3-й сесіі гарадскога Савета 26 верасня 1990 года.

ЁСЦЬ ПЫТАННЕ!

«Якім чынам могуць уздзейнічаць студэнты на фарміраванне навучальнага працэсу?».

(пытанне ў адрас рэдакцыі)

Пракаменціраваць яго мы папрасілі **начальніка вучэбнага аддзела нашага універсітэта Юрыя Эдуардавіча БЯЛЫХ.**

Скажу адразу, што ўздзеянне гэта самае непасрэднае. У сакавіку 1990 года дзяржаўны камітэт СССР па народнай адукацыі прыняў загад **»Аб пашырэнні магчымасцей студэнтаў ВНУ і навучэнцаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў у фарміраванні адукацыйных праграм».** Прыняты гэты загад з мэтай пашырэння магчымасцей вучнёўскай моладзі рэалізаваць свае магчымасці і схільнасці, стварэння ўмоў для іх самаразвіцця і ў сувязі з рэзалюцыяй Усесаюзнага студэнцкага форума.

Такім чынам, гэтыя правы наступныя.

Студэнтам, а менавіта аб іх мы будзем гаварыць, даецца магчымасць вывучыць дадаткова любыя курсы, выкладаемыя ў гэтай (а па ўзгадненню з кіраўнікамі) і ў іншых навучальных установах, уключаючы праходжанне тых відаў практык, якія

Па жаданню студэнтаў у дадатках да дыплома і ў акадэмічных даведках указваюцца аб 'ёмы і адзнакі паспяхова вывучаных імі дадатковых дысцыплін, а тым, хто засвоіў поўную праграму падрыхтоўкі спецыяліста, прысвайваецца ва ўстаноўленым парадку адпаведная кваліфікацыя.

Студэнты маюць магчымасць датэрмінова здаваць экзамены і залікі пры выкананні ўсіх патрабаванняў, прадугледжаных вучэбнай праграмай данай дысцыпліны.

Па рашэнню Вучонага савета ВНУ могуць быць устаноўлены індывідуальныя графікі (планы) навучання з улікам узроўню папярэдняй падрыхтоўкі і здольнасцей студэнтаў. Такім чынам, студэнт мае магчымасць з атрыманнем паглыбленай падрыхтоўкі закончыць адукацыю ў скарочаны тэрмін без змянення абавязковай праграмы навучання і патрабаванняў да спецыялістаў адпаведнай кваліфікацыі.

Студэнты ВНУ, якія маюць асаблівыя поспехі ў навучанні, могуць здаваць экзамены па асобных дысцыплінах у аб 'ёме і ў адпаведнасці з патрабаваннямі, устаноўленымі для аспірантуры.

Як бачыце, паважаныя тава-

НА ПАРАДАК ДНЯ

ВА ЎМОВАХ КАНКУРЭНЦЫІ

На апошнім Савеце ГрДзУ, які адбыўся ў канцы верасня, разгледжана праграма дзейнасці універсітэта ў 1990-1991 годзе і на бліжэйшую перспектыву.

У дакладзе рэктара універсітэта прафесара А. В. Бадакова, у выступленнях членаў Савета былі прааналізаваны асноўныя тэндэнцыі дзейнасці універсітэта ў галіне падрыхтоўкі кадраў і развіцця навуковых даследаванняў, вызначаны асноўныя напрамкі вырашэння тых праблем, якія ставіць перад калектывам жыццё, рэчаіснасць. Асаблівая ўвага надавалася таму, якім чынам вырашыць праблемы, што непазбежна ўзнікаюць у сувязі з пераходам да рыначных адносін у народнай гаспадарцы краіны. Неабходна арганізаваць і весці падрыхтоўку кадраў так, каб яны былі здольнымі эфектыўна працаваць ва ўмовах недалёкага рынку.

Былі глыбока абмеркаваны асноўныя напрамкі дзейнасці рэктарата, факультэтаў і кафедр па арганізацыі набору студэнтаў, павышэнню якасці тэарэтычнай і практычнай падрыхтоўкі будучых спецыялістаў, а таксама іх уладкаванню на працу пасля заканчэння дзяржуніверсітэта. Таксама разгледжаны падрабязна метадычныя і арганізацыйныя пытанні перабудовы вучэбна-выхаваўчага працэсу ў гэтым напрамку.

Мы папрасілі прарэктара па вучэбнай рабоце прафесара Сяргея Аляксандравіча ГАБРУСЕВІЧА больш падрабязна спыніцца на некаторых палажэннях праграмы дзейнасці універсітэта.

— Пачну з таго, што з бягучага года вышэйшыя навучальныя установы рэспублікі, у тым ліку і наш Гродзенскі дзяржаўны універсітэт імя Я. Купалы, не маюць, як раней, дзяржаўнага плану прыёму студэнтаў на 1 курс навучання. Савет Міністраў БССР будзе толькі даводзіць да нас кантрольныя паказчыкі запатрабавання рэспублікі ў тых або іншых спецыялістах. Такім чынам, ВНУ давядзецца рыхтаваць столькі спецыялістаў, колькі атрымаюць заказаў ад арганаў упраўлення народнай адукацыі, прамысловых прадпрыемстваў, дзяржаўных установ рэспублікі. У сувязі з гэтым перспектыва нашага універсітэта, напрыклад, звязана з тым, колькі спецыялістаў яму закажуць падрыхтаваць. Такім чынам, мы павінны мець заказ на падрыхтоўку хлопцаў і дзяўчат

па той ці іншай спецыяльнасці.

— Але ж такога заказу можа і не быць?

— Так. Мы знаходзімся ва ўмовах канкурэнцыі. Як гэта выглядае, магу паказаць на прыкладзе. Наш універсітэт на 80 працэнтаў рыхтуе кадры для народнай адукацыі. Сёння мы маем дагавор з упраўленнем народнай адукацыі аблвыканкама да 2-тысячнага года. Прычым штогод гэты дагавор удакладняецца, таму што ва універсітэце адкрываюцца новыя спецыяльнасці і дадатковыя напрамкі падрыхтоўкі. Яшчэ ўчора, маючы такі дагавор, мы маглі жыць, як кажуць, спакойна. Але сёння не можам, таму што з гэтага года адменена размеркаванне спецыялістаў, выпускнікоў ВНУ. Нам ужо ніяк не абмежавацца дагаворам з упраўленнем народнай адукацыі, неабходна мець таксама дагаворы з рай- і гарана, бо толькі на падставе іх ёсць магчымасць заключыць індывідуальны дагавор паміж студэнтам і так званым заказчыкам на месцы будучай працы нашага выпускніка. Такім чынам, нават першакурснік павінен ведаць, дзе ён будзе працаваць пасля паспяховага заканчэння універсітэта. Дарэчы, 10 працэнтаў выпускнікоў мы накіроўваем на прадпрыемствы, у асноўным гэта выпускнікі інжынернага факультэта. Сёлета перазаключылі дагаворы з прадпрыемствамі Гродзенскага рэгіёна. Па некаторых спецыяльнасцях праблем няма. Напрыклад, па спецыяльнасці «радыёфізіка і электроніка» сёння мы маем заяўкі на 28 спецыялістаў да 1997 года, а прымаем на 1 курс толькі 25. Што ж датычыцца спецыяльнасці «аптычныя прыборы і сістэмы», а таксама «матэматычнае забеспячэнне ГАП, САПР і АСУ», дык тут праблем яшчэ хапае. Адным словам, неабходна зрабіць вывад: мы павінны рыхтаваць спецыялістаў таго профілю, якія больш патрэбны прадпрыемствам рэгіёну. Дарэчы, неабходна палепшыць і рэкламу нашых выпускнікоў. Бо часта на прадпрыемствах нават не ведаюць, што ва універсітэце ёсць людзі, якія ім так патрэбны сёння, а яшчэ больш будуць патрэбны заўтра.

— Сяргей Аляксандравіч, думаю, чытач ужо пераканаы ў тым, што наперадзе вялікая работа студэнтаў, выкладчыкаў, словам, усіх тых, хто сёння працуе ва універсітэце. Але ж новыя ўмовы прыёму і ўладкавання будучых спецыялістаў на працу не могуць не выклікаць карэнных змен у арганізацыі падрыхтоўкі спецыялістаў!

— Згодзен. Гэтыя змены будуць вельмі значнымі. І рыхтаваць іх, а потым праводзіць у жыццё давядзецца кожнаму з нас. Сёння, на мой погляд, галоўны суб 'ект вучэбна-выхаваўчага працэсу — студэнт. Ён павінен добра ўсвядоміць той просты факт, што прыйшоў сюды добраахвотна, вытрымаўшы значны конкурс, каб атрымаць спецыяльнасць, мець кусок хлеба і сваё месца ў жыцці. Маленькі чалавек крочыць у першы клас і ўжо тады гаворыць: «Я вучуся ў першым класе». А студэнт? Ён тым больш павінен **сам вучыцца ва універсітэце**. Адсюль вучэбны працэс павінен быць накіраваны перш за ўсё на тое, каб стварыць усе неабходныя ўмовы для самастойнага авалодання пэўнымі ведамі і навыкамі.

— Сяргей Аляксандравіч, гаварыць з вамі цікава, але ў невялікім інтэрв 'ю цяжка раскрыць усе дэталі той работы, якая наперадзе. Напэўна, і ў студэнтаў будуць пытанні...

— З задавальненнем на іх адкажу. Дарэчы, у пачатку семестра рэктарат плануе правесці «круглы стол», на які будзе запрошаны і студэнцкі актыў, усе жадаючыя, каб падрабязна абмеркаваць напрамкі праграмы дзейнасці універсітэта, аб якой ішла гаворка.

УВАГА: зменены расклад званкоў

І ЗМЕНА	ІІ ЗМЕНА
8.00—9.20.	14.00.— 15.20.
Перапынак 9.20—9.30.	Перапынак 15.20.—15.30.
9.30.—10.50.	15.30.—16. 50.
Перапынак 10.50—11.00.	Перапынак 16.50.—17.00.
11.00—12.20.	17.00.— 18.20.
Перапынак 12.20—12.30.	Перапынак 18.20.—18.30.
12.30.— 13.50.	18.30.— 19.50.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

«Лічыць прыняцце Статута КПБ немэтазгодным»

Такое рашэнне запісалі ў пастанову партыйнага сходу камуністы універсітэта. Дамовіліся таксама накіраваць рашэнне партыйнага сходу ў адрас камісіі па падрыхтоўцы 31 з 'езда КПБ і даручыць дэлегатам абласной партканферэнцыі ад універсітэта давесці іх думку да ўдзельнікаў форума.

На парадак дня партыйнага сходу было вынесена абмеркаванне праекта Статута Камуністычнай партыі Беларусі. І ў прамове сакратара парткома У. К. Пчэльніка, і ў выступленнях камуністаў перш — наперш гучала менавіта такая думка: а ці мэтазгодна ўвогуле прымаць Статут КПБ і, такім чынам, абмяркоўваць яго праект.

— Перш чым перайсці да паартыкульнага абмеркавання,— пачаў сваё выступленне ў спрэчках У. А. Нядзелька, намеснік сакратара парткома,— нам трэба вызначыць: а наколькі мэтазгодна прыняцце Статута КПБ? Як мне думаецца, аўтары праекта зыходзілі з таго, што членства ў КПБ пярвічна, а членства ў КПСС — другарадна. Такі падыход можа выклікаць негатыўныя працэсы, аж да выхада з партыі. Але галоўнае ў тым, што гэтая ініцыятыва Камуністычнай партыі рэспублікі, паспешнасць, падкрэсліванне ўласнай самастойнасці — усё гэта непазбежна будзе ліць ваду на млын тых, хто імкнецца раскалоць нашу партыю.

Сакратар партыйнай арганізацыі філалагічнага факультэта Б. М. Іванчук адзначыў, што ў нас няма прэцэдэнта, каб праект Статута партыя абмяркоўвала перш за праграму. Мы ў сваёй рэспубліцы яшчэ не ведаем, за што будзем змагацца, якой будзе праграма партыі, а ўжо абмяркоўваем праект Статута.

На думку Я. У. Піульскага, наша інтэрнацыянальная партыя і Камуністычная партыя Беларусі павінны кіравацца адзіным Статутам. Сугучна з гэтымі словамі і выступленне І. А. Змітровіча. Апошні лічыць, што ў адзінай партыйнай арганізацыі павінен быць адзіны Статут. А калі яны будуць розныя, то гэта рэальны крок да расколу. Акрамя таго, прапанаваны праект Статута КПБ — гэта не крок наперад, а крок назад у параўнанні са Статутам КПСС.

Нягледзячы на тое, што камуністы прынцыпова выказаліся супраць прыняцця Статута КПБ, яны ўсё ж адзначылі шэраг слушных заўваг і прапаноў наконт тэксту праекта. У прыватнасці, гаварылася аб тым, што праект Статута КПБ у многім звужае тыя нормы, якія ёсць у Статуце КПСС. Напрыклад, Статут КПСС прадугледжвае права камуністаў па шэрагу пытанняў, а ў праекце Статута КПБ гэтага няма. Саюзны дакумент прадастаўляе пярвічным партыйным арганізацыям поўную самастойнасць у рашэнні такога пытання, як перыядычнасць правядзення сходаў, а праект Статута КПБ рэгламентуе гэта. У такім становішчы камуністам незразумела, якім жа статутным нормам падпарадкоўвацца?

Камуністы універсітэта разгледзелі на сходе пытанне «Аб вылучэнні кандыдата ў дэлегаты 31 з 'езда КПБ на свабодны мандат па 11 партыйнай выбарчай акрузе г. Гродна.» У выніку праведзенага абмеркавання і галасавання прынята наступная прапанова: «Вылучыць кандыдатам у дэлегаты 31 з 'езда КПБ на свабодны мандат па 11 партыйнай выбарчай акрузе г. Гродна тав. Пчэльніка Уладзіміра Канстанцінавіча, сакратара парткама Гродзенскага дзяржаўнага універсітэта імя Я. Купалы, дацэнта кафедры матэматычнага аналіза».

І. БЕРАЗОВІЧ

МІЛАСЭРНАСЦЬ

Вытворчасць інвалідных калясак пачаў у Мінску Цэнтр навукова-тэхнічнай творчасці моладзі імя П. М. Машэрава «Матэна». У бягучым годзе плануецца зрабіць тысячу штук. Гэта значная прыбаўка да тых 560 калясак, якія будуць выдзелены рэспубліцы з агульнасаюзнага фонду.

Інвалід другой групы Ю. І. Аляксандраў — адзін з тых, хто збірае каляскі.

Фотахроніка БЕЛТА.

Падпісвайцеся на часопіс «Веснік БДУ»

З 1 верасня пачалася падпісная кампанія. Яна праходзіць у незвычайных умовах — беспрэцэдэнтна сціслыя тэрміны (верасень — кастрычнік), падаражанне амаль усёй прэсы. Апошняе выклікана значным павышэннем цэн на паперу, друкарскія работы, паслугі саюздруку.

Часопіс **«ВЕСНІК БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. Леніна» у ліку тых нямногіх рэспубліканскіх выданняў, якія прапануюць найбольш выгадныя ўмовы падпіскі. 3 рублі — такі кошт гадавой падпіскі часопіса. Кошт аднаго нумара — 1 рубель. Падаражанне па серыях «Весніка» у 1991 годзе складзе С.1— 15 капеек; С. 2—45; С. 3 —60; С. 4 — 60.**

Зазначым, што нават пры ўстаноўленай цане страты ад выдання часопіса павялічацца ў два разы. Як бачыце, мы не перакладваем усе выдаткі на плечы падпісчыкаў.

Зразумела, што лепшая рэклама часопісу — яго змест. Але многае залежыць і ад таго, як прапагандуецца і папулярызуецца выданне. Вось чаму ў гэты складаны час, асабліва ў час правядзення падпіскі, мы разлічваем на дапамогу ў папулярызацыі адзінага ў рэспубліцы навукова-тэарэтычнага часопіса «Веснік БДУ» з боку факультэтаў, кафедр, выкладчыкаў, супрацоўнікаў і аспірантаў — усіх, хто неабыякавы да будучыні беларускай навукі, каго турбуе адраджэнне нацыянальнай свядомасці, роднай мовы і культуры. Падпіска на часопіс «Веснік БДУ» — справа гонару кожнага, хто працуе і вучыцца ў ВНУ Беларусі.

Напамінаем, што індэкс часопіса ў рэспубліканскім каталагу (па серыях) такі: С. 1—74 851; С. 2—74 852; С. 3—74 853; С. 4—74 854.

Падпіска на «Веснік БДУ імя У. І. Леніна» прымаецца ў аддзяленнях сувязі, гарадскімі і сельскімі паштальёнамі, прадпрыемствамі па распаўсюджванню друку, а таксама ў спецыяльна выдзеленых кіёсках і магазінах «Саюздрук» Беларусі.

РЭДАКЦЫЯ І РЭДКАЛЕГІЯ ЧАСОПІСА.

ЮРЫДЫЧНАЯ ДАВЕДКА

ПРА СТЫПЕНДЫІ, САЦЫЯЛЬНУЮ ДАПАМОГУ І ІНШАЕ

У сакавіку гэтага года Савет Міністраў СССР, Усесаюзны Цэнтральны Савет Прафесійных Саюзаў і Цэнтральны Камітэт ВЛКСМ прынялі пастанову «Аб дадатковых мерах па паляпшэнню матэрыяльна-бытавых умоў студэнтаў вышэйшых і навучэнцаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў». Сёння мы знаёмім вас з асноўнымі момантамі пастановы.

У прыватнасці, у пастанове гаворыцца:

Увесці з 1 верасня 1990 года стыпендыяльнае забеспячэнне ўсіх паспяваючых студэнтаў вышэйшых і навучэнцаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў, якія абучаюцца з адрывам ад вытворчасці (акрамя замежных студэнтаў і навучэнцаў).

Прыняць прапанову Дзяржаўнага камітэта СССР па народнай адукацыі аб павышэнні з 1 верасня 1991 года стыпендый у вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных установах і ўстанавіць гэтыя стыпендыі адзінага памеру:

студэнтам вышэйшых навучальных устаноў на ўсіх курсах навучання і па ўсіх спецыяльнасцях — 60 рублёў у месяц;

навучэнцам сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў на ўсіх курсах навучання і па ўсіх спецыяльнасцях — 45 рублёў у месяц.

Новыя ўмовы стыпендыяльнага забеспячэння студэнтаў вышэйшых і навучэнцаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў могуць уводзіцца і ў больш раннія тэрміны па меры адшуквання рэспублікамі, мясцовымі Саветамі народных дэпутатаў , міністэрствамі, ведамствамі і навучальнымі установамі ўласных сродкаў на гэтыя мэты.

Прызнаць мэтазгодным стварэнне ў вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных установах па рашэннях іх саветаў фонду сацыяльнай дапамогі вострамаючым у гэтым патрэбу студэнтам і навучэнцам, для аплаты льготнага харчавання, аказання матэрыяльнай дапамогі студэнтам і навучэнцам, маючым дзяцей, і іншых мэт.

Указаны фонд ствараецца за кошт эканоміі стыпендыяльнага фонду навучальнай установы і сродкаў, атрыманых ім з іншых (пазабюджэтных) крыніц, гранічнымі памерамі не абмяжоўваюцца, і у канцы нявыкарыстаная рэшта яго ў бюджэт не забіраецца.

У мэтах павышэння жыццёвага ўзроўню сямей студэнтаў і навучэнцаў, стварэння больш спрыяльных умоў для спалучэння вучобы і выхавання дзяцей захаваць жанчынам, якія маюць дзяцей і абучаюцца ў вышэйшых і сярэдніх навучальных установах з адрывам ад вытворчасці, права на атрыманне стыпендыі ў поўным памеры, а таксама дапамогі ў перыяд прадастаўленага ім часткова аплачваемага водпуску па догляду за дзіцём.

Станоўча аднесціся да прапаноў Ашчаднага банка СССР аб прадстаўленні студэнтам вышэйшых навучальных устаноў, што навучаюцца з адрывам ад вытворчасці, крэдыта ў размеры да 2000 рублёў на тэрмін да 10 гадоў з пагашэннем, пачынаючы з першага года работы пасля заканчэння навучальнай установы і выплатай 3 працэнтаў гадавых. Устанавіць, што гэтыя крэдыты могуць быць прадстаўлены сямейным студэнтам пачынаючы з трэцяга курса навучання па хадатайніцтву рэктара і грамадскіх арганізацый.

Дазволіць прадпрыемствам, арганізацыям і установам, для якіх падрыхтоўка кадраў ажыццяўляецца на ўмовах, прадугледжаных пастановай Савета Міністраў СССР ад 31 жніўня 1989 года № 708.

Пагашаць за кошт сваіх сродкаў указаныя крэдыты маладым спецыялістам у парадку, вызначаным пры заключэнні з імі ў перыяд навучання індывідуальных дагавораў: прадстаўляць студэнтам, якія заключылі індывідуальны дагавор, беспрацэнтную пазыку на ўмовах, вызначаных пунктам 6 пастановы ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР ад 22 студзеня 1981 года № 235.

Устанавіць, што за перыяд прахаджэння вытворчай (педагагічнай) і вучэбнай практыкі, звязанай з выездам з месца размяшчэння навучальнай установы, студэнтам вышэйшых і навучэнцам сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў выплачваюцца сутачныя ў памеры адпаведна 1 рубель 80 капеек за кожны дзень, уключаючы час знаходжання ў дарозе да месца практыкі і назад.

У мэтах пашырэння доступу студэнтаў вышэйшых і навучэнцаў сярэдніх навучальных устаноў да дасягненняў культуры, навукі і тэхнікі рэкамендаваць Міністэрству культуры СССР, Дзяржаўнаму камітэту СССР па фізічнай культуры і спорту, Саветам міністраў саюзных і аўтаномных рэспублік устанавіць для студэнцкай і вучнёўскай моладзі скідкі да дзейнічаючых цэн на білеты для наведвання культурна-асветніцкіх і тэатральна-відовішчных устаноў, а таксама спартыўна-аздараўляльных комплексаў.

Пашырыць практыку прыцягнення студэнтаў да ўдзелу ў навукова-даследчых і праектна-канструктарскіх работах. Устанавіць, што не менш 10 працэнтаў агульнага фонду заработнай платы, які выдзяляецца ВНУ на гэтыя мэты за кошт сродкаў дзяржаўнага бюджэту і па дагаворах з заказчыкамі, траціцца на аплату працы студэнтаў, якія прыцягваюцца да выканання ўказаных работ.

У сувязі з пераходам прадпрыемстваў і арганізацый на гаспадарчы разлік і самафінансаванне змяніць парадак вызначэння размеру сродкаў на арганізацыю работы студэнцкіх атрадаў... Даць штабам студэнцкіх атрадаў і іншым спецыялізаваным гаспадарча-разліковым падраздзяленням (аб 'яднанням) камітэтаў камсамола права пры заключэнні дагавораў з прадпрыемствамі і арганізацыямі, для якіх студэнцкія атрады выконваюць работы, вызначаць на дагаварных пачатках з улікам узгодненых бакамі відаў затрат, дзейнічаючых норм і расцэнак, размер пералічваемых на іх рахункі сродкаў, неабходных для забеспячэння фарміравання, падрыхтоўкі і транспарціроўкі атрадаў да месца работы, а таксама функцыяніравання і развіцця ўказаных штабоў і падраздзяленняў (аб 'яднанняў).

Ад рэдакцыі: Мы плануем далей друкаваць кансультацыі юрыста па пытаннях, якія хвалююць студэнтаў, выкладчыкаў, супрацоўнікаў універсітэта. Пытайцеся, калі ласка. Адказы на вашы пытанні будуць змешчаны пад рубрыкай «Наша юрыдычная даведка».

Светлай памяці таварыша

ПЕДАГОГ, ВУЧОНЫ, ІНТЭРНАЦЫЯНАЛІСТ

МАРАШ Якаў Навумавіч

25 верасня 1990 года на 74 годзе жыцця памёр доктар гістарычных навук, прафесар кафедры гісторыі БССР Гродзенскага дзяржаўнага універсітэта імя Янкі Купалы Мараш Якаў Навумавіч. Памёр чалавек вялікай працавітасці, вострага і яснага розуму, светлай душы, шчырага сэрца, які прысвяціў 45 гадоў высакароднай мэце — падрыхтоўцы настаўніцкіх і навукова-педагагічных кадраў для агульнаадукацыйнай і вышэйшай школы.

Я. Н. Мараш пакінуў яркі след у вывучэнні гісторыі Беларусі, у тым ліку і прынеманскага краю. З-пад яго пяра выйшла больш 20 манаграфій і вучэбных дапаможнікаў, 52 брашуры, каля 500 артыкулаў. Яго навуковыя даследаванні прысвечаны праблемам гісторыі рэлігіі і атэізму, гістарычнага краязнаўства, педагогікі і методыкі выкладання ў вышэйшай і сярэдняй школе. Працы Я. Н. Мараша сталі значным укладам у распрацоўку фундаментальных праблем гісторыі Беларусі ў эпоху феадалізму і капіталізму, савецкі перыяд.

Ён вёў разнастайную грамадскую работу. Заслугі Я. Н. Мараша ў навукова-педагагічнай і грамадскай дзейнасці адзначаны Ленінскім юбілейным медалём, значком «Выдатнік народнай адукацыі БССР», Ганаровымі граматамі Мінвуза і Міністэрства асветы СССР і БССР.

Светлая памяць аб Якаву Навумавічу Марашу назаўсёды захаваецца ў сэрцах яго вучняў і калег.

Бадакоў А. В., Габрусевіч С. А., Васкабоеў А. І., Хілюта У. А., Пчэльнік У. К., Чарапіца В. М., Перэльмуцір М. Ц., Акімава К. А., Гафмеклер Ф. М., Марціросаў Г. А., Крэнь І. П., Лаўрынайціс Е. І., Разэнфельд У. Д., Харытонаў А. А., Грыгор 'еў С. А., Бельская І. Д.

З НЕКРАЛОГУ.

Адно з апошніх выступленняў перад студэнтамі.
Верасень 1990.

ГАДЫ СУМЕСНАЙ ПРАЦЫ

Няма побач з намі Якава Навумавіча Мараша. Мне асабліва балюча ўяўляць гэта. Я ведаў яго з 1954 года. Ён прымаў у мяне ўступныя экзамены на гістарычны факультэт Гродзенскага педагагічнага інстытута. Потым пяць гадоў зносін з ім у інстытуце, пастаянныя кантакты на працягу васьмі гадоў маёй працы ў Радунскім і Воранаўскім раёнах, вучобы ў аспірантуры, а з 1967 года сумесная праца на кафедры гісторыі СССР і БССР у інстытуце і універсітэце.

З яго боку я пастаянна адчуваў увагу, падтрымку словам і справай, добразычлівасць.

Што сказаць аб ім! Магу сказаць толькі добрае і светлае. У ім арганічна спалучаліся якасці педагога і вучонага, любоў да працы, шырокая эрудыцыя, чалавечая прывабнасць.

З 1940 года Якаў Навумавіч працаваў на ніве народнай асветы, 35 гадоў кіраваў створаным ім гісторыка-краязнаўчым гуртком, больш 80 выпускнікоў якога прысвяцілі сябе навуковым пошукам. Доўгі час ён кіраваў аспірантурай. Асабіста падрыхтаваў восем кандыдатаў навук, сем з якіх працуюць у нашым універсітэце.

Якаў Навумавіч добра валодаў многімі замежнымі мовамі, у тым ліку лацінскай, нямецкай, старажытнаяўрэйскай, польскай і іншымі.

Гэта быў падзвіжнік у навуцы. Толькі за апошнія 15 гадоў жыцця Якавам Навумавічам напісана і апублікавана больш 20 манаграфій і вучэбна-метадычных дапаможнікаў для вышэйшай і агульнаадукацыйнай школы, каля паўсотні брашур, сотні навуковых артыкулаў. Сёння ў розных выдавецтвах рэспублікі знаходзяцца яшчэ дзве манаграфіі і два навукова-метадычныя дапаможнікі. Апошнія адрасаваны студэнтам і выкладчыкам гістарычных факультэтаў універсітэтаў і педінстытутаў. Я шчаслівы, што ў сааўтарстве з Якавам Навумавічам напісаў шэсць кніг, рэдагаваў сумесна з ім некалькі зборнікаў артыкулаў.

Ён правёў вялікую рэдактарскую работу. Праз яго рукі прайшлі выдаваемыя матэрыялы дзесяткаў Усесаюзных, рэспубліканскіх, міжвузаўскіх і ўнутрывузаўскіх навуковых канферэнцый.

Якаў Навумавіч быў інтэрнацыяналістам у лепшым сэнсе гэтага слова. Яўрэй па нацыянальнасці, ён у роўнай меры мог прыгрэць і падтрымаць беларуса, рускага, паляка. Да чалавека любой нацыянальнасці ён адносіўся глыбока паважліва, цаніў перш за ўсё розум, веды, прыстойнасць, інтэлігентнасць, грамадскую актыўнасць, абавязковасць. Строгі і патрабавальны ў рабоце да сябе і іншых, Якаў Навумавіч у паўсядзённым жыцці быў вельмі таварыскім, вясёлым, цікавым чалавекам, субяседнікам, верным таварышам. Ён любіў жыццё, не ўяўляў яго без штодзённай творчай працы, таму і паспеў здзейсніць шмат карыснага і патрэбнага на зямлі. Але ж колькі задумак засталося нерэалізавана...

Як нам будзе яго не хапаць на кафедры, факультэце, ва універсітэце!

Толькі час высветліць і ацэніць сапраўдную значымасць гэтага чалавека, увесь цяжар незаменнай страты.

І. КРЭНЬ,
загадчык кафедры гісторыі БССР.

ЖЫЦЦЁ, ДАРАВАНАЕ ЛЮДЗЯМ

Памёр Якаў Навумавіч Мараш. Не хочацца верыць гэтаму. Магчыма, паверыцца пазней, калі ў складанай сітуацыі будзе вельмі не хапаць яго мудрай, спакойнай падтрымкі, калі не будзе з кім падзяліцца радасцю, параіцца. Ён ніколі не быў раўнадушным чалавекам, якасць, якая не так часта сустракаецца сёння ў людзей. Цяжка пісаць аб настаўніку «быў».

Колькі буду жыць, столькі буду ўдзячны лёсу за тое, што ведала гэтага чалавека. У яго было чаму павучыцца. Гэта сапраўдны інтэлігент, вельмі прывабны, вельмі сціплы і прыстойны чалавек. Але галоўнае, на мой погляд, што было ў ім — сапраўдная адданасць навуцы і талент педагога.

Я ўпершыню пачула пра Якава Навумавіча ў 1976 годзе, калі прыйшла на першы курс гістарычнага факультэта. Аўтарытэт яго як вучонага і як чалавека сярод студэнтаў і выкладчыкаў быў вельмі высокім. Было гонарам мець яго навуковым кіраўніком.

Ён, дарэчы, умеў выбіраць вучняў. Але нават выпадковыя, не вельмі працавітыя і адказныя, дзякуючы яго пастаяннай патрабавальнасці, вялікай плённай рабоце, з часам фарміраваліся як добрыя спецыялісты. Якаў Навумавіч умеў зацікавіць даследчай работай, паказаць перспектывы, накіраваць на выніковасць даследаванняў.

У 1978 годзе Я. Н. Мараш стаў маім навуковым кіраўніком. Дванаццаць гадоў я працавала пад яго кіраўніцтвам, напісала дыпломную работу, дзве навуковыя студэнцкія работы, скончыла аспірантуру, абараніла дысертацыю. Зараз успамінаецца, як ён радаваўся маім поспехам, як ганарыўся, калі паспяхова прайшла абарона. А колькі сэрца, вялікай увагі давялося аддаць, каб яго вучаніца дастойна прадстаўляла кафедру, якой ён кіраваў на працягу многіх гадоў.

Калі я бачыла Якава Навумавіча Мараша ў апошні раз, ён быў, як заўсёды, у добрым настроі, энергічным, бадзёрым. Апошняя парада, якую пакінуў,— а зараз я разумею, што гэта быў менавіта Запавет,— працаваць далей, не спыняцца на паўдарозе.

Чабуа Амірэджыбі калісьці сказаў: «Надо жить так, чтобы, когда ты уйдешь, на том месте, где ты стоял, не воцарилась тьма».

Якава Навумавіча няма з намі. Але ён пакінуў пасля сябе тое святло, якое будзе асвятляць яшчэ многа гадоў шлях яго вучням.

С. СЯЛЬВЕРСТАВА,
кандыдат гістарычных навук, выкладчык кафедры гісторыі БССР.

ТАКІМ БУДЗЕ З НАМІ

Якаў Навумавіч, па майму глыбокаму перакананню, увасабляе ў сабе лепшыя якасці чалавечага характару. Ён быў асобай у поўным сэнсе гэтага слова.

Да адметных рыс яго характару я хацеў бы аднесці,у першую чаргу, працавітасць, глыбокі такт, павагу да людзей, клопат у рабоце з вучнямі.

Гэтыя якасці яго характару адчувалі на сабе аспіранты, якіх Якаў Навумавіч падняў, як кажуць, «на крыло», і да канца сваіх дзён па-бацькоўску дапамагаў на цяжкім шляху авалодвання навуковымі ведамі. Якаў Навумавіч, напрыклад, меў правіла: штодзённа прысвячаць самыя раннія гадзіны працоўнага дня працы над манаграфіямі, артыкуламі.

Нягледзячы на пастаянную занятасць, Якаў Навумавіч штодзённа аддаваў вячэрнія гадзіны сустрэчы са сваімі вучнямі. Вучыў пачынаючых даследчыкаў уменню лагічна мысліць, авалодваць метадамі і прыёмамі навуковага пазнання, фармуліраваць глыбокія вывады і абагульненні.

У Якава Навумавіча адсутнічаў звычай абрываць думку субяседніка, нават калі яна была павярхоўнай, нядбайна ацаніць тое, што зрабіў яго выхаванец. Наадварот, Якаў Навумавіч імкнуўся падтрымаць вучня, направіць яго працу ў патрэбнае русла.

Якаў Навумавіч не любіў хваліць сваіх аспірантаў, але ён ніколі не забываў пра тое, каб у цяжкую хвіліну падтрымаць пачынаючага даследчыка, дапамагчы паверыць у свае сілы.

Нехта вельмі добра заўважыў, што на Якава Навумавіча нельга было пакрыўдзіцца. Свае заўвагі і нязгоды ён выражаў так, каб не пакрыўдзіць, не параніць субяседніка непрадуманай ацэнкай ці рэзкай фразай.

Такім ён быў, такім і будзе ўспамінацца нам заўсёды.

І. ФЁДАРАЎ,
дацэнт кафедры гісторыі БССР.

Я. Н. Мараш (у цэнтры) разам з калегамі, былымі ўдзельнікамі гісторыка-краязнаўчага гуртка.

БЯСКОНЦА ЎДЗЯЧНЫ

Апошнія чатыры гады я была старшынёй гісторыка-краязнаўчага гуртка, якім на працягу 35 гадоў кіраваў прафесар Якаў Навумавіч Мараш. У першыя дні заняткаў на факультэце заходзіў ён да першакурснікаў, расказваў аб гуртку, запрашаў студэнтаў, якія жадалі заняцца навуковымі даследаваннямі, на пасяджэнні.

Уся атмасфера гуртка,— асаблівая, якая распалагала да абмеркавання, спрэчак, роздуму,— умела падтрымлівалася нашым кіраўніком. Якаў Навумавіч, праяўляючы свой педагагічны такт, цярпенне, вытрымку, непрыкметна прыцягваў навічкоў да работы, да навуковага даследавання. Усе свае веды, глыбокае разуменне праблем, эрудыцыю прафесар Мараш перадаваў сваім вучням. З ім не баяліся спрачацца, без сарамлівасці можна было звярнуцца за парадай, прапанаваць тэму для

Якаў Навумавіч сачыў за тым, каб мы не замыкаліся ў сценах факультэта, выязджалі з выступленнямі на канферэнцыі ў іншыя ВНУ краіны, адабраў і заахвочваў публікацыі ў друку, арганізоўваў сустрэчы з вядомымі вучонымі-гісторыкамі. Яго клопат, увагу адчувалі ўсе гуртkоўцы.

Цяжка гаварыць пра настаўніка, навуковага кіраўніка, якога ўжо няма сярод нас. Але тое, чаму ён прысвяціў жыццё, ажыццяўляецца ў яго вучнях. А гэта — выкладчыкі нашага факультэта і універсітэта, настаўнікі розных школ, навуковыя супрацоўнікі ВНУ і установаў, усе тыя, каго Якаў Навумавіч Мараш вучыў любіць і разумець гісторыю роднага краю.

Л. КОЎКЕЛЬ,
малодшы навуковы супрацоўнік Гродзенскага гісторыка-

НА ЭКРАНАХ ТЭЛЕВІЗАРАЎ

Серада, 17 кастрычніка

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

08.30. Раніца рэспублікі.

08.45. Пра час і пра сябе.

09.00. Выяўленчае мастацтва. 8 клас.

09.35. Асновы інфарматыкі і вылічальнай тэхнікі.

10.05. Нямецкая мова.

10.35, 11.35. Біялогія. 6 клас.

11.05. «Бурда модэн» прапануе...

12.05. «Арэвік». Мастацкі тэлефільм. 1-я серыя.

13.10. «Шапэніяна». Фільм-балет.

13.40. Дакументальныя тэлефільмы.

14.20. «Людзі на балоце». Мастацкі тэлефільм. 2-я серыя.

16.30. Караткаметражныя фільмы для дзяцей.

17.10. Мультфільмы.

18.00. Дзённік Прынёмання (Гр.).

18.05. Кіначасопіс.

18.15. У студыі — дэлегаты Гродзенскай абласной партканферэнцыі (Гр.).

19.00. Панарама.

19.25. Тэатр і час.

20.25. Фільм-канцэрт.

20.45. Калыханка.

21.00. Тэлефільм.

21.40. «Партнёр-90». Інтэртэлешоу.

22.10. На сес іі Вярхоўнага Савета БССР.

23.10. «Партнёр-90». Інтэртэлешоу.

Чацвер, 18 кастрычніка

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

08.30. Раніца рэспублікі.

08.40. Праграма перадач.

08.45. Кінанарыс.

08.55. Іспанская мова.

09.25. Навукова-папулярны фільм.

09.45. Прыродазнаўства.

10.05. Іспанская мова.

10.35, 11.35. Біялогія. 8 клас.

11.05. Тэлеэка.

12.05. «Арэвік». Мастацкі тэлефільм. 2-я серыя.

13.40. Спявае В. Прокушава.

13.55. Рытмічная гімнастыка.

14.25. «Людзі на балоце». Мастацкі тэлефільм. 3-я серыя.

16.30. Музыка і спевы. 4 клас.

16.50. Экран дзіцячага фільма. «За лясамі, за гарамі».

18.00. Дзённік Прынёмання (Гр.).

18.05. «Гарадніца». Інфармацыйна-мастацкая праграма (Гр.).

18.55. Рэклама.

19.00. Панарама.

19.20. Зачытайце маё пісьмо...

19.30. Аспекты.

20.15. Воднае пола. Чэмпіянат СССР.

20.45. Калыханка.

21.00. Купальскія песні.

21.25. Крок.

22.10. На се сіі Вярхоўнага Савета БССР.

23.10. Працяг праграмы «Крок».

ПЕРШАЯ АГУЛЬНАСАЮЗНАЯ ПРАГРАМА

06.30. 120 мінут.

08.35. «Візіт да мінатаўра». Мастацкі тэлефільм. 4-я серыя.

09.45. «Песенька мышаняці». Мультфільм.

09.55. «Роздум пра педагогіку». Памяці Аляксандра Меня.

10.25. Вакол свету.

11.25. Дзіцячая гадзіна.

12.25. Калаж.

12.30. Час.

13.00. На чэмпіянаце свету па шахматах.

15.30. ТСН.

15.45. Фільм — дзецям. «Медыум сабінела, або Загадка чароўнай скрыні».

16.15. Канцэрт.

16.45. «Дзень на зыходзе цяпла». Дакументальны тэлефільм.

17.15. Мультфільмы: «Востраў капітанаў». Фільмы 1-ы і 2-і.

17.45. Навуковы веснік.

18.30. Час.

19.00. ...Да 16 і старэйшым.

19.45. Мінуты паэзіі.

19.50. «Візіт да мінатаўра». Мастацкі тэлефільм. 4-я серыя.

21.00. Час.

21.40. На чэмпіянаце свету па шахматах.

21.55. Па зводках МУС.

22.05. Прэм ´ера музыкальнага відэафільма «Спакуса».

23.25. «Ступені». Мастацка-публіцыстычная праграма.

00.40. ТСН.

01.05. «Шклянка вады». Мастацкі тэлефільм. 2-я серыя.

02.10. Заспяваем, сябры!

ДРУГАЯ АГУЛЬНАСАЮЗНАЯ ПРАГРАМА

08.00. Ранішняя гімнастыка.

08.15. «У аб ´ектыве — жывёлы. «У пошуках белага крэчата». Навукова-папулярны фільм.

08.35. Прыродазнаўства. 5-ы клас.

17.00. А ў нас у двары.

17.30. Рытмічная гімнастыка.

18.00. Кінафестываль. «Прыз сімпатый гледачоў». Прэм ´ера дакументальнага фільма «Данчык». Пра амерыканскага спевака беларускага паходжання Б. Андрусішына.

18.30. Час.

19.00. «Русь мая, радзіма мілая...» Сяргей Ясенін.

20.00. Добрай ночы, малышы!

20.15. Калаж.

20.20. Музычны абанемент. «На канцэрце Мсціслава Растраповіча». Перадача другая.

21.40. На сесіі Вярхоўнага Савета СССР.

22.10. Дзённік сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР.

23.10. «Дульсінея Табоская». Мастацкі тэлефільм. 1-я серыя.

Пятніца, 19 кастрычніка

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

08.30. Раніца рэспублікі.

08.45. Дакументальны фільм.

09.00. Музыка і спевы.

09.35. Навукова-папулярныя фільмы.

09.45. Гісторыя. 5-ы клас.

10.05. Англійская мова.

10.35, 11.35. Руская літаратура. 6-ы клас.

11.05. Марыя Башкірцава. Дзённікі.

12.05. Канцэрт.

13.15. Дакументальны фільм.

13.45. «Людзі на балоце». Мастацкі тэлефільм.

16.30. «Мой сябар — сонца». Спектакль тэатра лялек.

17.20. Праграма мультфільмаў.

18.00. «Толькі па пятніцах». Інфарамацыйна-публіцыстычная праграма (Гр.).

19.00. Панарама.

19.25. «На Прынёманскіх прасторах». Літаратурна-мастацкі часопіс (Гр.).

19.55. Аспекты.

20.45. Калыханка.

21.00. Фільм-канцэрт.

21.50. «Бацькоўскі дар». Песні жатвы.

22.10. На се сіі Вярхоўнага Савета БССР.

23.10. «Запомніце мяне такой». Мастацкі тэлефільм. 1-я серыя.

ПЕРШАЯ АГУЛЬНАСАЮЗНАЯ ПРАГРАМА

06.30. 120 мінут.

08.35. «Візіт да мінатаўра». Мастацкі тэлефільм. 5-я серыя.

09.45....Да 16 і старэйшым.

10.30. Мультфільмы: «Пра казла». «Мышаня, якое хацела быць падобным да чалавека».

10.55. «Мост». Дакументальны фільм.

11.25. «Жыві, Зямля».

12.25. Калаж.

12.30. Час.

15.30. ТСН.

15.45. Кароткаметражныя мастацкія фільмы для дзяцей: «Маленькі дэтэктыў», «Аднойчы у Шакрыані».

16.40. Прэм ´ера дакументальнага тэлефільма «На звалку...»

17.10. Філасофскія гутаркі.

17.55. Спявае В. Шувалаў.

18.20. «Пісьмы з Амерыкі». Перадача 2-я.

19.15. Прагрэс. Інфармацыя. Рэклама.

19.45. «Візіт да мінатаўра». Мастацкі тэлефільм. 5-я серыя.

21.00. Час.

21.40. Калаж.

21.45. Ва урадзе СССР.

21.55. Гэта было...было...

22.15. Праграма «ВІД».

01.15. ТСН.

01.40. «Дзядзькаў сон». Тэлеспектакль. Частка 1-я.

03.30. Запрашэнне на вечар. Уладзімір Вінакур.

04.30. Маленькі канцэрт.

ДРУГАЯ АГУЛЬНАСАЮЗНАЯ ПРАГРАМА

08.00. Ранішняя гімнастыка.

08.15. Навукова-папулярныя фільмы: «Багамол гуляе ў ханкі», «Дзіўны свет матылькоў».

08.35. Гісторыя. 5-ы клас.

08.55. Англійская мова.

17.00. «Прадмова да горада». (Да 250-годдзя Петрапаўлаўска-Камчацкага).

18.00. Спорт для ўсіх.

18.30. Час.

19.00. Арэна.

20.00. Добрай ночы, малышы!

20.15. Калаж.

20.20. Валейбол. Чэмпіянат свету. Мужчыны. Зборная СССР — зборная Францыі.

21.20. Іграе «Класік-ансамбль».

21.40. На се сіі Вярхоўнага Савета СССР.

22.10. Дзённік сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР.

23.10. «Дульсінея Табоская». Мастацкі тэлефільм. 2-я серыя.

Субота, 20 кастрычніка

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

08.30. Раніца рэспублікі.

08.45. «Мастак з Кунгура». Тэлефільм.

09.00. «Запомніце мяне такой...» Мастацкі тэлефільм. 1-я серыя.

10.10. Народныя рамёствы.

10.30, 13.40, 17.00. Тэлевізійны дзіцячы дзень.

11.00. Тыдзень планеты.

11.15. Цяжкі пераход. Тэленарыс.

11.30. «Дзікае паляванне караля Стаха». Спектакль.

14.30. Расказваюць тэлежурналісты Грузіі.

15.30. «Падсудны». Мастацкі фільм з субцітрамі.

18.20. Панарама.

18.55. Футбол. Чэмпіянат СССР. ««Дынама» (Мінск) — «Памір» (Душанбэ).

20.45. Калыханка.

21.00. Фільм-канцэрт.

21.40. «Запомніце мяне такой...» Мастацкі тэлефільм. 2-я серыя.

22.50. Рэха дня.

ПЕРШАЯ АГУЛЬНАСАЮЗНАЯ ПРАГРАМА

06.30. 120 мінут.

08.30. Наш сад.

09.00.Мультфільмы: «Самалёцік», «Рабінзон Кузя».

09.25. «Паўночныя звоны». Фільм-канцэрт.

09.55. «Партнёр». Камерцыйны веснік.

10.25. Пераможцы.

11.25. П. І. Чайкоўскі. «Гамлет».

11.55. Фільмы рэжысёра Б. Кімягарава. «Сказанне аб Рустаме». 1-я, 2-я часткі.

14.15. «Дзіўная Коста-Рыка». Хранікальна-дакументальны фільм.

15.30. «Дваццаць гадоў» «Спортлато». Трансляцыя з адкрытага чэмпіянату Масквы па акрабатычнаму рок-н-ролу.

17.00. У свеце жывёл.

18.00. Міжнародная панарама.

18.45. Парламенцкі веснік Расіі.

19.10. КВЗ-90. Сустрэча каманд Адэскага дзяржаўнага універсітэта і Варонежскага інжынерна-будаўнічага інстытута. Другі паўфінал.

21.00. Час.

21.40. На чэмпіянаце свету па шахматах.

21.55. «Калі мне будзе 54 гады». Мастацкі тэлефільм.

23.20. ТСН.

23.35. Праграма «А».

01.05. «Дзядзькаў сон». Тэлеспектакль. Частка 2-я.

03.00. «Марыца». Тэлефільм.

ДРУГАЯ АГУЛЬНАСАЮЗНАЯ ПРАГРАМА

08.00. Ранішняя гімнастыка.

08.20. «Спадчына чараўніка Бахрама». Мультфільм.

08.40. «Зберажы і перадай». Свята сям ´і ў Крапоткіне.

09.20. Прэм ´ера дакументальнага фільма «Лёс цырульніка».

10.00. Тэлепраграма «Сям ´я»

11.00. Відэаканал «Садружнасць».

14.30. Відэаканал «Савецкая Расія».

17.00. Прагрэс. Інфармацыя. Рэклама.

17.30. Калаж.

17.35. «Таямніца краіны суніц». Мультфільм.

17.55. Футбол. Чэмпіянат СССР.

19.50. Дакументальны фільм «У Макса ў Кактэбелі».

20.00. Добрай ночы, малышы!

20.15. Хакей. Таварысцкая сустрэча ветэранаў. Зборная СССР — зборная Швецыі. 3-і перыяд.

21.00. Час.

21.40. Дзённік се сіі Вярхоўнага Савета РСФСР.

22.40. Валейбол. Чэмпіянат свету. Мужчыны. Зборная СССР — зборная Японіі.

23.30. Аўтаралі «Ялта-90.»

23.50. «Дэтэктыў...Дэтэктыў... Дэтэктыў». Кінаканцэрт.

00.50. «Маленькая паслуга». Мастацкі тэлефільм.

Нядзеля, 21 кастрычніка

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

08.30. Раніца рэспублікі.

08.45. Парады ўрача.

09.00. Тэлевізійная школа ўсходніх адзінаборстваў.

09.30. «Запомніце мяне такой...». Мастацкі тэлефільм. 2-я серыя.

10.45. Белыя і чорныя.

11.15. Творчасць кабардзінскага паэта Алі Шагенцугова.

11.40. Вас выклікае Спартландыя.

12.55. «Смерць Івана Грознага». Спектакль.

15.15. Воднае пола. Чэмпіянат СССР.

15.45. Мультфільм.

16.00. Сустрэча для вас.

16.40. Паміж намі, жанчынамі.

17.25. Дэпутацкі канал.

19.00. Панарама.

19.20. Фільм-канцэрт.

19.30. «Партнёр-90». Інтэртэлешоу.

20.45. Калыханка.

21.00. Тэлефільм.

21.40. Працяг праграмы «Партнёр-90».

ПЕРШАЯ АГУЛЬНАСАЮЗНАЯ ПРАГРАМА

08.00. Спорт для ўсіх.

08.15. Другія Усесаюзныя Рэрыхаўскія сустрэчы.

09.00.«Раным-рана». Перадача для дзяцей.

10.00. На службе Айчыне.

11.00. Ранішняя забаўляльная праграма.

11.30. Клуб падарожнікаў.

12.30. «Здароўе».

13.15. Музычны кіёск.

13.45. Аэробіка. Вядучая — амерыканская актрыса Джэйн Фонда.

14.45. Выступленне дзіцячага ансамбля «Марымба Понес».

15.15. У свеце казак і прыгод. Мультфільм «Вук».

16.45. Сельская гадзіна. Панарама.

18.00. Мультфільм.

18.15. «Асколкі разбітага ўшчэнт». Тэлеспектакль.

19.55. Песня-90.

21.00. Час.

21.40. Пра простае і вечнае.

22.00. Прэм ´ера лялечнага фільма-канцэрта «Маппет-шоу». 5-я і 6-я серыі.

22.50. Футбольны агляд.

23.20. Акно ў Тайвань.

00.10. «Зялёны фургон». Мастацкі тэлефільм. 1-я і 2-я серыі.

02.30. Па просьбе тэлегледачоў. «Што такое цырк?».

ДРУГАЯ АГУЛЬНАСАЮЗНАЯ ПРАГРАМА

08.00. На зарадку станавіся!

08.20. Мультфільм «Раскажыце казку, доктар».

09.20. Канцэрт студыі украінскай песні «Берагіня».

09.25. Дакументальныя фільмы: «Не ў казцы сказаць», «Стварэнне лесу».

10.05. Запрашэнне на танец.

10.45. Прэм ´ера дакументальнага фільма «Пустэльнік з Ай-Дэра». Аб захаванні грэцкага арэха.

10.55. Аб ´ектыў.

11.30. Клуб падарожнікаў.

12.30. Прэм ´ера фільма «Саўграмадзянкі ў Афрыцы». Пра лёсы савецкіх жанчын, якія выйшлі замуж за афрыканцаў.

13.00. Валейбол. Чэмпіянат свету. Мужчыны. Зборная Венесуэлы — зборная СССР.

13.30. Фільмы рэжысёра Ю. Бялянкіна. «Рыгор Свірыдаў».

14.25. Калаж.

14.30. Відэаканал «Савецкая Расія».

17.00. Планета.

18.00. Студыя ТФ: «Споведзь удалечыні ад храма». Тэлефільм «Кішэннік». Мультфільм; «Тэлефільм падэску».

20.00. Добрай ночы, малышы!

20.15. Студыя ТФ: Сюжэт пра кітайскае кіно: партрэт рэжысёра тэлевізійных мастацкіх фільмаў І. Селязнёвай.

21.00. Час.

21.40. З архіву ТФ: «Пудзіла». Мультфільм; Рэпартаж са здымачных пляцовак; музычны мініканцэрт; «Цыбульнае поле». Прэм ´ера мастацкага тэлефільма.

23.40. Класічная барацьба. Чэмпіянат свету.

00.40. Аўтаралі «Ялта-90».

ВАВІЛАЎ Васіль Андрэевіч

Памёр старэйшы член кафедры рускай мовы, ветэран працы і Вялікай Айчыннай вайны Васіль Андрэевіч Вавілаў.

В. А. Вавілаў нарадзіўся 13 студзеня 1905 года ў вёсцы Цылні Цылнскага раёна Ульянаўскай вобласці ў сям ´і селяніна-бедняка. Рана страціў бацькоў, таму дзяцінства яго прайшло ў цяжкай сялянскай працы. Пасля заканчэння школы працуе пісьманосцам паштовага аддзялення, справаводам у нарсудзе, а пасля заканчэння курсаў — рахункаводам базы спажыўсаюза. Ужо ў гэтыя гады акрэсліўся яго далейшы жыццёвы шлях як будучага педагога, выхавацеля. Ён актыўны ліквідатар непісьменнасці, потым—курсант пры Казанскім undefinedпедінстытуце.

З 1932 г. В. А. Вавілаў — студэнт Казанскага педінстытута. Пасля паспяховага заканчэння ВНУ працуе выкладчыкам рускай мовы і літаратуры ў Татарскай АССР, а ў 1940 г. накіраваны на пастаянную працу ў г. Гродна.

Тут яго застала вайна. Эвакуіраваны. А са студзеня 1942 года — непасрэдны ўдзельнік вайны. Цяжкая і небяспечная ратная праца на 1-м і 2-м Беларускіх франтах у якасці начальніка радыёстанцыі. Паранены. За мужнасць і адвагу ўзнагароджаны чатырма баявымі медалямі.

Пасля дэмабілізацыі зноў любімая работа: выкладчык мовы і літаратуры міжабласной партыйнай школы, а з 1974 года — выкладчык Гродзенскага педінстытута.

В. А. Вавілаў паказаў сябе як таленавіты, творчы вучоны — метадыст. Яго багаты навукова — выкладчыцкі вопыт абагульнены ў шэрагу артыкулаў і манаграфій. Састаў слова, дзеяслоў, складаныя сінтаксічныя канструкцыі і методыкі іх выкладання ў школе — важнейшыя даследаванні В. А. Вавілава. Яго манаграфія «Практычны дапаможнік па рускай мове» — настольная кніга выкладчыка і студэнта.

Навукова-метадычная дзейнасць В. А. Вавілава атрымала высокую ацэнку: у 1967 г. па сукупнасці прац, без абароны кандыдацкай дысертацыі, яму прысвоена званне дацэнта. Неаднаразова ўзнагароджваўся Ганаровымі граматамі.

З 1968 года В. А. Вавілаў ідзе на заслужаны адпачынак, але і ў гэты час ён не парывае сувязі з кафедрай, са студэнтамі, працягвае навуковую работу.

Памёр цудоўны педагог, чалавек высокай культуры, выключна просты, спагадлівы таварыш. Яго жыццёвае крэда было — усё для іншых.

Светлая памяць аб В. А. Вавілаве назаўсёды застанецца ў нашых сэрцах.

Група таварышаў.

Наш адрас: 230023, г. Гродна, вул. Ажэшка, 22, пакой 404, тэл. 44-80-70

Газета выходзіць штотыднёва

Гродзенская абласная ўзбуйненая друкарня вул. Паліграфістаў, 4.

Зак. 7156

Тыраж 2000 экз.

Рэдактар Л. С. ЗАСЕЛЬСКАЯ.